

Yelyzaveta Mykhailova, Candidate of Philological Sciences
Nataliia Savina, Doctor of Economic Sciences, Professor
The National University of Water and Environmental Engineering
Rivne, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-242-5-11>

ANTI-CRISIS MANAGEMENT OF EDUCATION IN THE CONTEXT OF INFORMATION WARFARE

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

На сучасному етапі, а особливо в інформаційному суспільстві, виникають проблемні кризові процеси та явища, які пов'язані із рухом інформації як в цілому в економічній системі країни, так і в окремій економічній сфері. Наслідки зовнішніх та внутрішніх інформаційних впливів призводять до руйнування системи функціонування, що, в свою чергу, вимагає удосконалення механізмів антикризового управління.

Антикризове управління сферою освіти в умовах інформаційної війни як поняття стало активно використовуватись в зарубіжному та українському науковому дискурсі не так давно. Оскільки поняття не є усталеним, його розглядають у двох аспектах. Перший аспекти виникає в результаті модернізації органів влади, необхідності переходу до нових моделей управління та взаємодії з громадянами, що приводять до запозичення управлінських підходів з менеджменту приватних організацій. Другий аспект полягає в тому, що методи та методики прийняття рішень, які реалізуються в приватному секторі, мають адаптуватися, враховуючи соціальну спрямованість сфери освіти, постійний вплив інформаційних та економічних та політичних чинників та функціонування освітньої сфери, специфіку організаційної структури та ін. [1, с. 57].

Кризи на підприємствах будь-якої сфери, а особливо освітньої сфери, в умовах інформаційної війни можуть проявлятись як системно так і раптово. Моральне старіння технологій, що використовуються та втрата конкурентних переваг, значний відтік ресурсів також є сигналами наростаючої кризи. Оскільки окрім зовнішніх впливів, внутрішні чинники, що так чи інакше пов'язані із її фінансово-господарською діяльністю, виникають всередині

установи, антикризове управління спрямоване на усунення та недопущення прогалин в системі розподілу ресурсів та оптимізацію господарської діяльності.

Основними рисами антикризового управління в умовах інформаційної війни є орієнтація на виведення підприємства (економічної сфери) із кризового стану. Такі заходи, які засновані на реалізації програм із підвищення конкурентоспроможності та фінансового оздоровлення, мають заздалегідь прогнозувати та попереджувати неплатоспроможність підприємства. Окрім того, основою відмінністю такого типу управління є здатність підприємства конструктивно та швидко реагувати на зміни, що виникають внаслідок інформаційних впливів та загрожують його нормальному функціонуванню. Тобто здатність розробляти оптимальні шляхи виходу з кризової ситуації, визначати пріоритетні цінності підприємства в умовах інформаційної війни, сприяти ефективній роботі в екстремальних умовах [2].

Що ж стосується принципів антикризового управління, то до них можна віднести багатоваріантність й допустимість ризику; маркетингову орієнтацію виробництва; мотивацію; об'єктивність та реалістичність оцінювання ситуації; поліс кризи; упередження розв'язання проблем; формування сприятливих можливостей; часові обмеження; оптимальність; адекватність реагування на реальні загрози; повну реалізацію внутрішніх можливостей; ранню діагностику кризових явищ; терміновість реагування на кризові явища; динамічну стійкість та протидію кризі [3, с. 19].

Економічний механізм антикризового управління в умовах інформаційної війни складається з наступних основних елементів, що входять в систему кризовому менеджменту: діагностика і прогнозування фінансового стану; оцінка бізнесу підприємства і вектора його розвитку; оцінка зовнішнього і внутрішнього маркетингового середовища; розвиток організаційно-виробничого та стратегічного менеджменту; управління кадровим потенціалом; розвиток системи фінансового менеджменту; наявність антикризової інвестиційної політики; реалізація заходів в сфері антикризового бізнес-планування, організаційні заходи щодо ліквідації підприємства [4, с. 4].

Особливістю антикризової стратегії в умовах є її обмежений за терміном і змістом характер. Така розробляється на порівняно короткий період (від одного до трьох років) і має виражені адаптивні

характеристики. Вона включає безліч реорганізаційних заходів та організаційно-технологічних новацій. Однією з постійних функцій антикризової стратегії підприємства є оцінка і прогнозування можливості його входження в кризовий стан. Стратегії антикризового управління характеризуються значною різноманітністю. Найбільш важливими з них є наступні: попередження кризи, підготовки до її появи; вичікування зрілості кризи для успішного вирішення проблем її подолання; протидії кризовим явищам, уповільнення процесів; стабілізації ситуацій за допомогою використання резервів, додаткових ресурсів; розрахованого ризику; послідовного виведення з кризи; передбачення і створення умов усунення наслідків кризи. На вибір тієї чи іншої стратегії впливає характер і глибина кризи [5, с. 83].

Отже, інформаційна війна впливає на ефективність діяльності установи, зниження якої виражається певними індикаторами, що передують кризі: падіння попиту та зниження купівельної спроможності населення; стагнація їх науково-технічного та економічного потенціалу; зниження конкурентного статусу підприємства; несприятливі зміни діяльності державних і владних структур; нестабільність зовнішньої політики іноземних держав-партнерів по бізнесу; погіршення технічних ресурсів; ослаблення кадрового потенціалу. Такий тип управління можливо реалізувати лише наслідуючи наступні принципи: рання діагностика; терміновість реагування; адекватність реагування; повна реалізація внутрішніх можливостей.

Варто зазначити, що незалежно від типу та методів антикризового управління, його впровадження відбувається у рамках чотирьох блоків: 1) діагностика кризи; 2) методологія антикризового управління; 3) прогнозування кризи; 4) соціально-економічні аспекти.

Література:

1. Газарян С. В. Теоретичні основи антикризового управління в регіоні. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 2. С. 56-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_2_11 (дата звернення: 13.09.2022)
2. Ковалевська А.В. Антикризове управління підприємством. Вісник Харківського нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2016. 140 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78067019.pdf> (дата звернення: 13.09.2022).
3. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2. С. 17-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2015_2_5 (дата звернення: 13.09.2022).

4. Родин Д. Я., Глухих Л.В., Омельченко А. В. Проблемы современных методов антикризисного управления предприятий Краснодарского края в условиях глобальной экономики. Научный журнал КубГАУ, 2015. №111(07) URL: <http://ej.kubagro.ru/2015/07/pdf/32.pdf> (дата звернения: 13.09.2022).

5. Субачев А. А., Карасёв М. А. Антикризисное управление. Кострома : КГУ им. Н. А. Некрасова, 2016. 130 с.